

Aan Adviesraden Sociaal Domein regio Rivierenland
Van Stichting Netwerk Adviesraden Sociaal Domein Rivierenland
Betreft Ongevraagd advies m.b.t. **Beschermd Wonen**
Datum 10 oktober 2019

De gemeenten zijn verantwoordelijk voor Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang sinds de invoering van de Wmo2015. Deze specifieke taak is tot nu toe 'ondergebracht' bij de centrumgemeenten. In de regio Rivierenland is dit Tiel. Met ingang van 2021 gaan gemeenten deze taak zelf uitvoeren.

Beschermd Wonen is bedoeld voor mensen die voor langere tijd een beschermde omgeving nodig hebben. In aanmerking komen volwassenen (18+) met psychische of psychosociale problemen, die tijdelijk niet zelfstandig kunnen wonen. Hiervoor moet de gemeente een indicatie geven. In de regio Rivierenland betreft het zo'n 600 mensen (0,25% van alle inwoners in de regio Nijmegen-Rivierenland heeft een vorm van beschermd wonen nodig; 1/3 van alle geïndiceerden is jonger dan 30 jaar).

Daarnaast is er de ontwikkeling van 'ambulatisering' van de intramurale zorg. Dit betekent dat GGz instellingen werken aan afbouw van het aantal bedden/plaatsen van 30 procent. Huisartsen en POH-ers GGz (gespecialiseerde praktijkondersteuners van huisartsen) moeten mensen met GGz problematiek ondersteunen. Mensen blijven daardoor zo lang mogelijk thuis wonen, met zorg en ondersteuning. Er wordt daarbij een beroep gedaan op het sociale netwerk van mensen, en ook op de buurt.

De stichting Netwerk Adviesraden Sociaal Domein Rivierenland heeft op 4 juli 2019 een bijeenkomst over dit thema georganiseerd en deze bijeenkomst heeft geleid tot de volgende adviezen over Beschermd Wonen.

Advies

Wonen en daginvulling

1. Ontwikkel in elke gemeente een woonvisie Beschermd Wonen.
In zo'n visie verwoordt de gemeente haar specifieke lokale ambities en (on)mogelijkheden en stelt zij haar lange termijn doelen vast.
2. Zorg voor voldoende passende en betaalbare woningen in elke gemeente (en in de regio Rivierenland) zodat de ambulantisering daadwerkelijk kan worden gerealiseerd.
3. Kleinschalige woonvormen
Ondersteun als gemeente kleinschalige woonvormen. Dit biedt soms voor mensen een opstap naar zelfstandig wonen. Voor andere mensen is dit het 'hoogst' haalbare en een definitieve vorm van wonen. Door kleinschalige woonvormen te ondersteunen en te stimuleren, is er keuze voor mensen en kunnen zij gaan wonen in een woonvorm die bij hen en hun leefstijl past. Daarnaast is er behoefte aan een regeling om bij tijdelijke opname in een kliniek, de woonplek vrij te houden. Mensen behouden dan hun woonplek en -perspectief. Dat maakt terugkeer minder moeilijk.

Stimuleer daarbij ook initiatieven die én wonen én dagbesteding bieden. Voor een kleine groep mensen is het noodzakelijk om op een locatie te wonen én een zinvolle daginvulling te hebben. Deze mensen zijn zeer kwetsbaar en niet in staat op om tussen twee locaties te reizen.

4. Waak voor 'cowboys' op de woning- en ondersteuningsmarkt voor kwetsbare mensen. Waar een vraag is, ontstaat ook een aanbod. We zien dat ook mensen met minder goede bedoelingen zich op deze 'markt' begeven. Toezicht op de kwaliteit van de woonvormen blijkt noodzakelijk.
5. Zorg voor een indicatievrije Inloop in elke gemeente.
Mensen ontvangen nu vaak een indicatie voor 6 maanden tot een jaar. Op zo'n betrekkelijk korte termijn verandert er vaak weinig wezenlijks aan iemands situatie. Maar de aanvraag en of verlenging van zo'n indicatie draagt bij aan extra stress bij mensen.
6. Zorg voor zinvolle daginvulling.
Structuur in de dag en een zinvolle invulling is essentieel voor het welbevinden van mensen, juist voor mensen met een psychische kwetsbaarheid. Een zinvolle daginvulling biedt mensen niet alleen ontmoeting en een bezigheid, maar draagt bij aan deelname aan de samenleving, het kan een stap op weg zijn naar betaald werk of studie; het biedt mensen de mogelijkheid om zich (verder) te ontwikkelen en te werken aan herstel. Dagbesteding moet dus meer ontwikkelmogelijkheden bieden voor mensen dan ontmoeting.

Deskundigheid en samenwerken

7. Laat professionals en ervaringsdeskundigen samenwerken in de wijk.
Nu werken professionals nog te vaak vanuit een eigen opdracht en organisatie; er vindt te weinig afstemming en samenwerking plaats met andere professionals. Daarnaast zijn steeds vaker initiatieven van ervaringsdeskundigen. Samenwerken is noodzakelijk zodat mensen niet met te veel hulpverleners te maken krijgen. Daarnaast is nauwe samenwerking nodig bij het zogenaamde 'op- en afschalen' van ondersteuning. Mensen met een psychische kwetsbaarheid kunnen te maken hebben met periodes waarin het goed gaat en minder ondersteuning nodig is en periodes waarin het slechter gaat en meer ondersteuning nodig is. Dit moet dan snel en zonder ingewikkelde papieren rompslomp en indicaties geregeld kunnen worden. De ervaring leert dat hoe sneller en adequater er gehandeld wordt, hoe lager de kosten zijn.
8. Ondersteun mensen bij hun administratie.
Veel mensen met een psychische kwetsbaarheid hebben ondersteuning nodig bij hun (financiële) administratie.
9. Stimuleer initiatieven in de wijk die gericht zijn op deelname van mensen psychische of psychosociale problemen aan de samenleving en vice versa: een samenleving die zich openstelt voor mensen met psychische of psychosociale problemen.
In den lande en ook in de regio Rivierenland zijn er initiatieven die zich richten op mensen met een psychische kwetsbaarheid. Een van deze initiatieven is <http://www.rivierenland.herstelt.org/> Het lukt hen om mensen op een laagdrempelige manier te bereiken en samen met hen te werken aan herstel en het verminderen van eenzaamheid.

10. Behoud van het PGB is essentieel om maatwerk te kunnen blijven bieden. Mensen met een psychische kwetsbaarheid die beschermd wonen, zijn niet in één groep te vangen, maar juist uiterst gemêleerd. Dat betekent dat maatwerk cruciaal is.

Familie en naasten

11. Aandacht voor familie en naasten in visie-, beleids- en uitvoeringsplannen is essentieel. Mensen met een psychische kwetsbaarheid vallen (noodgedwongen) steeds vaker terug op familie en naasten. Zij vervullen rollen als mantelzorger, sociaal netwerk, achterwacht, eerste aanspreekpunt en opvang bij crisis. Bij het opstellen van beleids- en uitvoeringsplannen is betrokkenheid van hen van belang, zodat de plannen aansluiten bij de dagelijkse realiteit en haalbaar zijn. In de verschillende beleidsplannen en domeinen moet aandacht zijn voor familie en naasten.

Betrek mensen

12. En tot slot willen we het motto '*Nothing about us, without us*' gerealiseerd zien in de praktijk bij het ontwikkelen van beleids- en uitvoeringsplannen en visies. Dit betekent dat de mensen om wie het gaat en hun naasten betrokken worden bij alle fasen en vanaf het begin. Immers, de plannen worden ontwikkeld om hen te ondersteunen bij hun hulpvraag. Dan is het handig als het aanbod en de plannen aansluiten bij de wensen en behoeften van mensen met een psychische kwetsbaarheid.

Vertrouwend u met ons advies geïnspireerd en ondersteund te hebben, zien wij met belangstelling uw reactie tijdens de vergaderingen van het netwerk tegemoet.

Met vriendelijke groet,
Netwerk Wmo-raden Rivierenland
Mieke Domensino en Nicoline van Iperen